

REDACTIA

nr. Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria:
 pe un an 20 cor.
 pe 6 luni 16 cor.
 pe 3 luni 5 cor.
 pe o lună 2 cor.
 În România și străinătate pe an
 40 franci.

Manscripțiile nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20

INSERTIUNILE:

de un și garsonod: prima dată 14
 bani; a doua oară 12 bani; a treia
 oară 8 b. de fiecare publicare.

Atât abonamentele, cât și inserțiunile
 se plătesc în avans în Arad.

Telefon pentru oraș și comitate

Scrieri strănătate nu se primesc

Anul IX.

NUMER de DUMINECĂ

Nr. 20

Nu-î stăpânire.

Mercuri la 11 ore M. Sa a primit în audiență pe contele Andrassy Gyula, care a venit să-l aduca la cunoștință cu ce preț ar învoi partidele întovărășite (kossulhiștii, liberalii, poporalii și bánffyștii) să se unească a face din sine lor minister.

Contele Andrassy a spus că partidele întovărășite cer și acum ceea-ce au cerut înainte cu patru luni: *drepturi pentru limba ungurească în armata împărătească și crăscă!*

M. Sa, din parte-i, a făcut earăși cunoscut, ca și nainte de asta cu patru luni, *nu îngăduie nici o schimbare în armată, nu da limbii ungurești drept în armată nici un fir de păr...*

Prin urmare între M. Sa și partidele ungurești întovărășite nu s'a putut face nici un astfel de înțelegere și apropiere.

Stăpânire nu vom avea deci curînd. Cererile se mai pot încă amâna multă vreme, poate până la toamnă. Ori dacă se va și face vre-o schimbare, aceasta poate să fie mult în jurul persoanei lui Tisza: M. Sa va desărcina pe întâiul Său sftenic de poziția ce o poartă încă (dar fără răspundere și nu din încredințarea Dietei!) și va numi pe altul care va conduce trebile țării așa, numai din poruncă preafaltă, dar neavînd nici el sprigin în Dietă.

Astfel, bine înțeles, nici Dieta nu va putea să lucreze, căci fără guvern care să răspundă Dietei, aceasta nu are înțeles să mai steie deschisă până nu se va alcătui o stăpânire după formă și lege.

Țara va sta deci și mai departe ca în afără de lege: *nu se poate strânge dare, nu se poate face recrutare, nu se poate încheia nici un fel de învoială cu țările străine.*

Când se vor pune sfîșit acestor stări de lucruri, nu se știe. De-ocamdată vedem încă *ni M. Sa, nici partidele ungurești nu s'au dat din căte și-au propus.* Ear fără a lăsa parte ori poate amîndouă părțile, cu greu se va ajunge la rînduială în conducerea țării.

Și până atunci însă, îndemnăm pe frații noștri români să plătească dările, că altfel vor păți ca și nainte cu doi ani: se adună și trebuie să plătească *d'odată* ceea-ce puteau plăti pe rînd.

Ori și ce va fi adică, o stare în care să nu se plătească dare și pentru vremea ce străbatem acum, nu o să ajungem, după cum d'asemeni, e puțină nădejde ca să plătim dare mai puțină.

Aceasta numai atunci se va întîmpla, când Dieta fiind în stare să lucreze, va schimba legea de dare d'acum, și va face alta, ceea-ce deputații români au și cerut îndată ce au putut vorbi în Dietă și nu vor înceta de a cere la toate privilegiile.

UN PROCES.

(*) În istoria proceselor vestite procesul fraților din Șepreuş e sortit să aibă loc de frunte.

Martii s'au încheiat adică ascultările și vorbirile — atât de învinovățire cât și de apărare — președintele *Fábián*, cu drept cuvînt, a spus însă că procesul este atât de încâlcit, judecătorilor le trebuie încă vreme să se limpezească, încât abea la 31 Maiu se va da sentința...

Bieții oameni, cari și așa au perdut destulă vreme pe la judecătorii, vor mai trebui să vină la Arad și să mai steie încă zile întregi în nedumerire și sbucium sufletec.

Departa însă de noi gîndul să învinuim pe judecători. Și mai puțin pe dl *Fábián*, președintele care a condus procesul, mai ales că l'a condus cu atîta răbdare și băgare de seamă, încât într'adevăr, e vrednic de toată cinstea și lauda. Ba ne simțim dator să recunoaștem, că dacă e vorba de nou președinte la Tribunalul din Arad, numindu-se dl *Fábián*, dreptatea ar câștiga, pentru-că d-sa este între judecătorii rari cari știe să se înțeleagă cu fie-care pricină în limba lui, deoarece-ce știe și românește și nemțește bine.

Așa-s însă legile țării: dl *Fábián* a trebuit să asculte și să ia jurămîntul atît lui *Csukay Gyula*, fibraul care era dator să grijească să se petreacă toate în rînduială la acea alegere pătată cu vărsare de sânge, cât și jandarmilor cari au tras în popor, după-cum trebuit-a să asculte și mărturia lui *Perv*, pentru a cărui alegere s'au făcut atunci atîtea blăstămăți.

Care va fi sfârșitul: osîndiții vor fi bieții șepreuşeni ori mîntuiți, nu putem ști: soarta lor e în mîna judecătorilor.

Un lucru trebuie să-l spunem însă: la prilej bine venit, deputații noștri din Dietă trebuie să facă și acolo cunoscute apucăturile slujbașilor cari au cășunat trista vărsare de sânge... Să arate apoi și felul cum se pun la cale procesele de felul acesta: aducându-se la judecată un bătrîn nepuțincios, de 84 ani, pentru-că s'ar fi sculat împotriva geandarmilor înarmați, și alt bătrîn, de 64 ani, căruia geandarmii i-au împușcat un fiu și doi nepoți...

Acolo, în casa țării, să se arate neajunsurile de cari suferim cu toții și căror trebuie odată să li-se pună capăt.

Suntem încredințați că deputații noștri vor face aceasta cu plăcere. Ei lucrează astfel înspre binele neamului și mai presus întru cinstea țării, căci mare e numai țara în care *dreptatea* domnește, ear nu bunul plac al slujbașilor dela comitate.

Din camera italiană.

Manifestație pentru națiunea română.

Roma, 19 Maiu. În ședința de Vineri a Camerei deputatul Galli face întrebare asupra incidentului româno-turcesc.

Subsecretarul de stat dela externe, *Fusinato*, răspunde în mijlocul unei mari atențiuni.

Fusinato declară, că încă înainte de a se produce ultimele fapte, cari au determinat incidentul, *guvernul italian spriginise drepturile României, ear în urma recen'elor evenimente guvernul italian a susținut și mai mult reclamațiunile României.*

(Vii aprăbări).

Fusinato urmează:

— Sper și am încredere, că dreptele și nobilele dorințe ale națiunii române vor fi satisfăcute.

...Italia nu uită scumpele amintiri și tradițiunile comune, cari ne leagă de România.

(Deputații aprobă și se strigă de repețite ori: Foarte bine).

Roberto Galli, care a fost sub-secretar de stat la interne sub *Crispi*, zice textual:

— Mulțumesc sub-secretarului de stat pentru declarațiunile sale, cari sunt intru totul satisfăcătoare pentru mine și cari sunt cu drept datorite nobilei națiuni române, însă din chiar cuvintele sub-secretarului de stat rezultă, că nici până acum Turcia n'a părăsit acel joc de intrigi și înșelăciuni, prin care caută să obosească răbdarea națiunilor civilizate.

Trebuie dar, ca Italia să-și continue acțiunea până ce scopul va fi complet atins.

Sub-secretarul de stat a zis, că în cazul de față e la mijloc cestiune de naționalitate. E adevărat, însă să-mi permită a adăuga, că în cazul de față cestiunea de naționalitate se presintă în caracterul său cel mai delicat, cel mai nobil: (Foarte bine!) Ce cere oare România? Ea nu vrea să năvălească în Macedonia, nici nu voește să dobîndească influență, sau să-și sporească numărul aderenților la fruntarii, nu, căci România e despărțită de teritoriul turcesc, unde se comit atâtea barbarii, d'o parte prin regatul Sârbiei, ear de alta prin Bulgaria. România nu face cestiune, decât de limbă, de obiceiuri; ea cere ca cei 800 de mii de cetățeni de naționalitate română, cari locuiesc în țările supuse încă, din nenorocire Turciei, să aibă *limba lor națională în școale și în biserică*; aceștia voiesc adecă să useze de ceea-ce este dreptul elementar al fiecăruia în societatea civilizată, fără să fie arestați și trimiși în exil cum s'a văzut în ultimele persecuțiuni comise de Turci. (Bine. Bravo!)

A continuat astfel:

— A zis bine sub-secretarul de stat, ceea-ce am spus și eu în interpelarea mea, cumcă și amintirile trebuie să îndemne pe Italia a face, ca acțiunea sa în această cestiune să fie eficace. (Foarte bine).

„In adevăr, ori cine se duce în România, recunoaște vița latină în caracterul, în obiceiurile și chiar în progresele populațiunii de acolo, ca și în limba ei, (aplaude) vede virtutea latină, de care Români au dat în totdeauna dovadă pe câmpurile de bătălie și pe care o arată cu onoare pe câmpul culturii. (Foarte bine).

„Când Români au venit la un congres în patria comună, Roma, noi i-am sărbărit, i-am aplaudat.

„Dupăcum le-am arătat în curile, așa trebuie să le arătam și în fațte, că au în noi frați convinși și hotărâți, când e vorba de-a lupta pentru ceea ce constituie dreptul lor și demnitatea lor. (Foarte bine! Bravo!)

Aprobările sunt unanime.

Mulți deputați, între cari și sub-secretarul de stat Fusinato, se duc de strâng mâna lui Galli.

Ce efect a produs toate acestea în România, se poate judeca de pe următoarele petrecute în ședința dela 20 Maiu a Camerei române.

Dl I. Tanoviceanu: Eri Camera italiană a făcut României una din cele mai frumoase manifestații de simpatie. (Oratorul citește câteva din telegramele „Universului“).

Cred că este de datoria noastră să însărcinăm pe președintele nostru ca să exprime Camerei italiene sentimentele de mulțumire ale Camerei române. (Aplauze repetate).

Dl președinte: Dl Tanoviceanu s'a făcut ecoul întregii Camere. Voi adresa, în numele Camerei, sentimentele noastre de recunoștință și mulțumire deputaților italieni cari ne-au arătat simpatie. (Aplauze).

Dl B. Epurescu declară că, personal, se asociază la adresa de mulțumire.

Dl președinte: De oare-ce nu este nici o notă discordantă, voi spune că aceste sentimente sunt ale unanimității Camerei. (Aplauze).

Conferența comisarilor consistoriali.

Comisarilor consistoriali exmiși la examenele școlilor noastre confesionale s'au întrunit eri în Arad, în sala mare a Seminarului, sub conducerea domnului secretar consistorial Vasile Goldiș, ca mandatarul P. S. Sale Episcopului. Prezenți au fost: Augustin Boțoc, Mihail Vidu, Iuliu Vuia, Nicolau Boscaiu, Iosif Moldovan, Iuliu Groșorean, Petru Vancu, Ioan Micu, I. Nicorescu, Vasile Bogoiu și Petru Popoviciu.

S'a discutat aproape patru ore asupra modalității de procedere uniformă atât în examene cât și în conferințele didactice ce urmează fiecărui examen. La discuție au luat parte activă toți în special au contribuit la lămurirea multor chestiuni cu vederile lor d-nii Moldovan, Vuia, Groșoreanu, Vancu ș. a.

CE VA FI?

— Știri prin telefon. —

Budapesta, 26 Maiu.

În toate cercurile politice se vorbește, ca despre un fapt ce are să se îplinească în curând, că Majestatea Sa va numi un guvern așa zis *de afaceri*, în fruntea căruia ar sta contele Héderváry. Se vorbește și de baronul Fejérváry. Pe Marți se crede că lucrul va fi hotărât.

Noul guvern, se înțelege, nu se va înfățișa în Dietă decât pentru a citi rescriptul prin care M. Sa amână Dieta pe vremea mai îndelungată.

Un guvern care nu-l ales din sânul partidelor cu majoritate în Dietă, ar fi adică expus ca îndată să i-se dea în Dietă vot de blam.

În clubul liberal se susține că Hodossy și încă vre-o 60--70 guvernamentali ar ieși în acest caz din partidul lui Tisza, drept protestare că s'a numit un guvern din minoritate.

Opoziția ar face apel către țară, îndemnând pe cetățeni să nu plătească dare ear comitatele să nu orînduiască recrutarea.

Sunt temeri d'o reacțiune, de un absolutim care poate să țină vreme îndelungată. Țara s'ar cârmui nu cu voia Dietei, ci din porunca M. Sale și cu puterea armatei.

Mandatul lui Dr. Mihali și V. Dămian.

Se știe, că atât mandatul deputatului român Dr. T. Mihali, cât și alui V. Dămian a fost atacat la Dietă, pentru cuvânt că amândoi acești fruntași români s'ar fi ales numai prin mijloace neieritate de lege: poporul ar fi fost înfricat să voteze... Parcă trebuie să fie înfricat Românul pentru a vota cu Român și ar fi alegătorul român atât de păcătos, în cât bucuros să voteze numai pentru — Ungur!

Eri era pusă ziua în care comisia de verificare sub prezidenția lui Barabás Béla trebuia să se rostască asupra petiției date (de Unguri) împotriva alegerii lui Dr. T. Mihali (la Ilénda-Mare). Până când scriem aceste rânduri, n'am primit însă știre despre cele petrecute. Știm numai că alegerea dela Ilénda a fost apărută, cu multă pricepere, de avocatul Dr. Erdeli, care apăruse cu succes și alegerea lui Dr. Vlad la Orăștie.

Cât privește mandatul lui V. Dămian, comisia permanentă de verificare a numit pe Dr. Barabás de comisar care să meargă la fața locului (în satele din cercul Băil-de-Criș) și să cerceteze dacă sunt ori nu adevărate cele înșirate împotriva alegerii de oameni lui Hollaky Arthur, cel căzut la alegeri și care nu știe ce să facă de năcaz că a căzut — el, nemeșul și domnul mare față d'un «popă român», popă care este însă — protopop și Român verde ca stejarul.

În ultimul moment primim știrea că și în afacerea alegerii lui Dr. Mihali tot Barabás a fost însărcinat să facă cercetare în cerc.

Din Italia.

Nouă manifestații filo-române în Camera Italiană.

Roma, 23 Maiu. — La sfârșitul ședințelor de astă-seară a Camerei, a avut loc o nouă demonstrațiune de simpatie pentru România.

Deputatul Romani luă cuvântul și zise: „Astăzi chiar, ziarul oficial al imperiului otoman publică o iradea prin care acordă Românilor locuind în Macedonia dreptul să-și aleagă reprezentanți în consiliile administrative și li-se dă pentru inspecțiunile în școli aceleași drepturi ca și celorlalte comunități nemusulmane. Ordona valiului din Ianina să viziteze pe consulul român. Stabilește că cei doi inspectorii români închiși și apoi expulzați din Ianina să fie liberi până ce vor fi trimiși în alte părți.

„Lăsați-mă să observ colegi, că succesul acesta vine chiar astăzi, zi în care se celebrează cea mai mare sărbătoare națională română, în memoria independenței cucerite.

Președintele Buona spune că e vesel de această manifestațiune la care se asociază (bine! bravo!)

Ministrul de externe, dl Titoni, spune că guvernul italian e foarte fericit să se unească la salutul ce aduce amiceii România. Guvernul Român a trimis mulțumirile sale guvernului italian pentru partea luată din Italia în conflictul cu Turcia (vii aprobări!).

Telegramă.

Omor politic.

Petersburg, 26 Maiu. Prințul Nakasidze, guvernatorul din Baku, a fost omorât eri cu o bombă. Bomba a mai rupt în bucăți doi oficiali, a rănit grav 4 trecători și mai ușor 30. Ucigașul este mirele unei fete pe care prințul Nakasidze o arestase, sub cuvânt că e revoluționară, și o necinstise, ceea-ce a făcut de altfel și cu alte multe fete tinere și frumoase.

Războiul ruso-japonez.

Londra, 26 Maiu. Eri se răspândi știrea că flota rusă ar fi biruit, lângă insula Formosa, flota japoneză. Știrea a produs pretutindeni impresie mare, îndeosebi la bursă.

Știrile sosite astă noapte desmint însă știrea de eri. Rușii nici nu știu unde e flota japoneză și nici nu se crede ca ei să fie în stare a da piept cu Togo.

Tokio, 26 Maiu. Generalul Kuroki înaintează cu armată mare împotriva cetății Wladivostok, pe care și Rușii o tem că ajunge soartea Port-Arthurului. Kuroki a și tăiat ori ce legătură a cetății cu pământul rusesc stricând calea ferată rusă dintre Khabarovsk și Wladivostok.

Apărarea Șepreușenilor.

— Din sala tribunalului. —

Arad, 23 Maiu.

Ludovic Fazecaș: Onorat Tribunal regesc Mie unuia așa mi s'ar părea, ca și când s'ar schimbat cu totul la față poporul, ai cărui reprezentanți stau înaintea noastră. Până acum cel puțin am tractat astfel de procese ale cari ușor se pot desluși din obiceiurile, felul de trai, modul lor de a înțelege viața; de câțiva ani stăm însă cu totul altcum.

Acum sunt amestecați în fărâdeleși așa mari, că nici nu le putem explica proveniența dacă omul cunoaște pe cei acuzați. Căci într-un devăr, greu aflăm răspuns la întrebarea: de ce cade acest popor în păcatul răzmeriței, răscoală când el nu și-a schimbat de loc felul de a vedea condițiile vieții.

Zugrăvește răspunsul și faptul, că deși în prejurările locuitorilor comitatului sunt pretutindenea aceleași, sufletul poporului pe un munte, în cercul Chișineului, și-a pierdut ecumene. Locul acesta e în comitatul aradan, terenul răzmeriții, patria răscoalilor.

Dacă comparăm toate aceste fenomene, ajungem la rezultatul, că pricina împrejurării este nu în popor trebuie căutată, care nu și-a schimbat firea în întreg comitatul, ci acolo o găsim, unde împrejurările nu sunt aceleași, ca în comitatele învechinate, fiindcă doar nu se poate presupune că poporul, ce a fost tocmal ca și celalalt popor al comitatului, acum să-și fi schimbat obiceiurile și moravurile.

De ecsaminăm decursul alegerii din Șepreuș așa cum chiar aici s'a desfășurat, zău, aflăm că cinele răscoalăi. Dl Procuror află pricina în Jegeri și Sturdza, că ei au eșit din localitatea de alegere și au spus poporului, că Matia e biruit nu vă lăsați! Scuzele mele, dar eu sunt de altă părere.

Dimpreună cu o vorbă bătrânească zice, că celui ce i-a hărăzit Dumnezeu slujbă i-a dat și minte, va să zică, nu e de ajuns slujba, ci și recere, ca stujbașul să fie cinstit, conștiința prompt în împlinirea datoriei lui. Cu părere rău constat, că membrii alegerii din Șepreuș (26 Maiu 1903) nu au fost împărtașiți de acest decers fiindcă, de ar fi fost conștiințioși, roșii datoriei, nu s'ar fi întimplat, ce a fost. bună-seamă se poate întimpla ori-ce când iș gâbirăul după-ce a deschis ședința merge în o treia odaie să respire aer curat. Firește, de cătenie lucru e, ca el să plece și să ia aer curat în timp ce alegerea decurge, încredințând președintelui, după-cum de altfel s'a descăntat aici așa de bine.

Dl fisolgăbirău spune, că cu o zi înainte de alegere a căpătat o scrisoare cobitoare, ear că s'a dus la fața locului a văzut, că spiritele sunt foarte agitate. Cu toate astea și deși știa, că nu sat sunt două partide puternice a crezut, că nu de lipsă să iasă între popor nici nu s'a interesat de loc, când i-s'a adus la cunoștință, că se va întimpla neorînduiei, cari ar fi trebuit să le sistez. Cu alte vorbe lucrul cel mai de frunte, ce a făcut președintele a fost, că a luat cură de aer.

Dar trebuie să trec și la isprăvile celuilalt martor, președinte al alegerii Roșvány József

Președintele: Rog pe dl apărător să nu folosească cuvinte de acestea, poate să dovedească cât de pe larg, dar termină vătămătorii să nu folosească.

Dr. Cornel Iancu: Despre Mihai Roșca este dovedit, că după ce morții au fost lăsați pe locul nefericirii până vor veni oamenii legii, dînsul noaptea a pus lângă cadavre, ciomege și pietrii ca să se poată înfățișa așa lucrul că oamenii au dus cu dînsii ciomege și pietrii, să atace pe jandarmi. Rog on. Tribunal să binevoiască a nu lua în seamă mărturisirile omului acestuia și pentru aceea, că e în contradicție, a afirmat lucruri pe cari nici un martor nu le-a susținut.

Onorat Tribunal regesc! Eu ori cum judec aceste mărturisiri, nu aflu în ce se cuprinde crimă clienților mei. Nu aflu criteriile cerute de §§-ii 163 și 165 a codicelui penal. §-l 163 zice, că adunare de oameni, cu scopul a împedea autoritățile în exercitarea funcțiunii lor. Scuzați-mă, dar nici un martor, nici un jandarm n'a mărturisit că adunarea acestor oameni în curtea dela casa satului s'ar fi făcut ca să împedice autoritățile în exercitarea funcțiunii lor. Ei nu pentru aceasta s'au dus acolo, ci au mers la alegere de jude. S'au dus, ca să-și dea voturile. Cu atât mai puțin, poate sta a doua parte a acuzației, care zice, că tumultul s'a făcut în urma ațărării lui Sturdza și Zsengeller.

Ca să poată sta aceasta, ar trebui cel puțin o mărturie care să dovedească că Sturdza și Zsengeller înainte de alegere au îndemnat pe acuzați să s'adune. Ar trebui apoi să dovedească, că scopul adunării lor a fost să împedea pe autorități în exercitarea funcțiunii lor legale. Dar despre dispoziția poporului înainte de alegere, tocmai Csukay și Rozvány spun, că a fost o liniște ca de mormânt. Nu e deci absolut dovedit că s'ar fi făcut ceva pregătire dinainte. Toți au mărturisit că în ziua alegerii Sturdza și Zsengeller au fost înălțuri, ca bărbați de încredere și au și rămas acolo până ce sibirăul n'a numărat voturile. Atunci au ieșit și au spus afară că Matea are cu trei voturi mai mult.

Martorii însă zic, că la aceasta a ieșit Rozvány József afară și a zis, o-hó! nu merge! mai am de a pune 10 minute, oră de încheiere. Ei, ca nepreceptători au privit, după-ce s'au numărat voturile, alegerea de încheiată. Au zis atunci că ei numai au nimic de cântat acolo și drept protestare în contra întinderii alegerii, au părăsit sala.

Din faptul, că ei au părăsit localul de alegere, ba chiar presupunând, însă neadmițând că ar fi zis că Matea are cu trei voturi mai mult, el e jude, nu Vă lăsați! în asta nu văd încă ațărare la resvrătire. Acuza aceasta este cu totul nefondată.

Dar precum lipsește aci temeiul, tot așa lipsește și pentru acuza așezată pe § 163. Dacă poate fi vorba de ceva penalitate atunci cel mult de §. 165 se poate vorbi. Mihai Suciu a prins adecă de baioneta unui jandarm. Jandarmul e membru al unei autorități. Prinderea de baionetă e împotrivire în contra unei autorități. Despre aceasta se poate vorbi dar de §. 163 la nici un caz. Dar numai prin cea mai forțată explicare §-ului 165 pentru-că omul acesta, nu cu gând să atace a prins de baioneta jandarmului. Din decursul pertractării atâta am putut scoate că Mihai Suciu a voit să ducă două femei în sala de alegere, ca să dea votul. Il supăra poate că Perveștii votează în numele atâtor văduve și dînsii nu. Atunci jandarmul i-a stat înainte și i-a zis că nu-i iertat să intre. Nu s'a dovedit că atunci când a dat de baionete în lături, ar fi făcut-o cu gândul să atace pe jandarm, ori să-l împedea în folosirea armei sale. Dacă vine cineva spre mine cu o baionetă, scuzați, dar vrînd nevrînd îl prind, doar fiecare-și teme viața. Așa s'a întâmplat și aci. Iar nefericirea s'a pricinuit așa, că văzînd fiul lui Mihai Suciu scena aceasta și dînsul a sărit. Atunci s'au dat pușcături și ceialalți jandarmi, văzînd că pot a-junge în primejdie dacă nu vor înfrica mulțimea, au slobozit și dînsii armele.

Aceasta e impresia mea, ca om. Din acest

punct de vedere eu nu văd subzistînd aci nici §. 163 nici §. 165.

Dup'acestea Vă rog, on. Tribunal regesc, binevoii pe acești nefericiți, cari și-au perdut neamurile de aproape, frații, copiii, și cari și de ar fi făcut ceva și-au ispășit păcatul, binevoii a-i absolve.

Dacă însă totuși din punctul de vedere al ordinii de drept unii dintre dînsii s'ar afla vinovați, Vă rog la tot cazul a aplica §. 92. Vă rog, că dacă ordinea de drept trebuie restabilită s'o restabilim așa, să nu lovim în nevinovați. Înțeleg suportarea speselor. Perdutu-și-au la acea nefericire copiii, să-și peardă acum și libertatea, grea p deapsă on. Tribunal! Dar să nu lovim pe cei de acasă, pe cari prin judecarea la spese i-am aduce la sapă de lemn.

Pentru aceasta rog cu umilită pe on. Tribunal regesc.

Președintele declară că sentința se va aduce la 31 Maiu, dimineața, la ora 9.

Întâmplările din Ianina.

Am spus în numerile trecute, că neînțelegeri s'au ivit între România și Turcia, cari neînțelegeri însă acum, după-cum dela început se putea ști, nu ar fi putut avea urmări mai grele.

După depeșile din urmă *valiul din Ianina a fost la consulul român și i-a desfășurat starea lucrurilor rugându-l să facă uitată neînțelegerea, fiind-că Turcii au fost trași pe sfoară.* Inspectorii școlilor române se vor întoarce în Ianina, unde pot să-și continue mai departe munca. Sultanul în o iradea dă toate drepturile cetățenești Românilor macedoni, dintre cari drepturi în deosebi trebuie știut, că Români vor avea drept cetățenesc de a-și numi inspectorii școlari. Guvernul român a căpătat prin aceasta tot, ce cerea, drept aceea a îndrumat pe consulul din Tarigrad, *să-i mulțamească sultanului.*

Marele ziar din Roma „*Messaggero*” primește următoarea convorbire cu inspectorii români arestați Dimitrie Balamacea și Nicolae Tacit. Iată, ce au spus inspectorii:

Deja din Ianuarie eram oficial recunoscuți de către Poartă, ca inspectorii ai școlilor românești din Turcia și, în consecință, ordine formale fuseseră transmise guvernatorilor generali din toate vilaele de către generalul Hilmi-Pașa, pentru-ca autoritățile se ne dea tot sprijinul la îndeplinirea misiunii noastre.

De fapt, guvernatorii vilaelor Salonie și Monastir, s'au purtat tot'auna cu cea mai mare deferență; nu tot astfel a fost cu cel dela Ianina, Osman-Pașa, care chiar din ziua, în care i-am remis ordinul marelui vizir, ne-a arătat ostilitatea lui pe față, declarându-ne, că el nu dădea nici o importanță ordinului însuși și în consecință ne opria de a continua inspecțiile.

Punctele de căpetenie ale acuzațiilor lor erau, că Români sunt cei mai mari dușmani ai Turcilor și că în vilaelele sale nu există decât Turci, sau Greci, căci deja din timpul congresului dela Berlin Români din Epir ceruseră încorporarea lor la Grecia și deci deveniseră Greci.

Am încercat să amintim lui Osman-Pașa, că majoritatea populației creștine din Epir este românească și albanează, și nu greacă, și că Români, în timpul congresului dela Berlin, s'au opus la încorporarea Epirului și Tesaliei la Grecia, protestând în contra acestui fapt, atât la Constantinopol, cât și pe lângă marile puteri; dar el, într'adevăr turcesce, n'a vrut să înțeleagă nimic.

Pe lângă că am fost împiedecați dela îndeplinirea operei noastre, zicînd că trebuie să aștepte instrucții dela cei în drept, Osman-pașa ne-a oprit și de a visita consulatele streine din

Ianina, în special pe cel român, cu care nu trebuia să avem nici o relație în calitate de sulturci. Noue protestări zadarnice, noue ordine nici un rezultat, ba încă rezultate și mai rău, căci Osman-pașa făcu să se închidă și cele școli române, ce continua să mai funcționeze în Epir.

Astfel merse din ce în ce mai rău până sărbătorile Paștilor, când Osman-pașa dădu ordin ca în comunele românești din vilaelele sale, să se mai celebreze slujba în românește ca până atunci, ci în grecește.

Români din comunele curat românești Bacassa (Vorasca) și Furca, în cari de 25 ani se făcea în românește, nu dădură ascultare omului arbitrar și în încăerarea ce avură cu țini grecomani, împinși la exces de cătră agresiunii, fură ușor învingători.

După ce se întâmplară acestea, Români Bacassa s'au plîns lui Osman-pașa, cerînd același timp și pedepsirea vinovaților, provocatori ai scandalului, dar el rupse plîngerea, închisă căți-va din cei mai însemnați, aruncându-i la chisorii groaznice, ca în vremea lui Ali-pașa.

Atunci se ordonă și arestarea noastră, autori morali ai faptelor din Bacassa și Furca. Luată de pe acasă de căți-va agenți de poliție furam duși ca niște criminali ordinari, pe șase principalați din Ianina, la închisoare, unde șezam 6 zile despărțiți, fără să putem comunica cu oamenii. A șaptea zi, în urma unui interogatoriu care nu merită să fie relevat atât a fost de dicul, am fost aruncați într'o trăsură care pe cătră un loc necunoscut, escortată de trei jandarmi călări, cari nu ne-au permis nici să ștem capul pe fereastra trăsurii. După glasul păstor român, care își pășea turma în văile din apropiere, înțeleserăm, că mergem cătră Patruzești sfinți, unde într'adevăr ajunserăm, după 6 zile de călătorie cu un singur popas de ore la Arestim. La Patruzești de sfinți furam barcați pe vasul „Epir” și primiți cu entuziasm de frații nostri italieni.

După o scurtă ședere la Corfu, unde am avut grija să ne ascundem numele spre a evita manifestații ostile din partea Grecilor, am în sfîrșit cu „Epirul” aci la Brindisi bucurându-ne respirăm liber aerul pururea frumoasei Italie unde așteptăm dintr'un moment într'altul înștiințării dela legatia română din Constantinopol.

În Turcia nu ne-am mai putea întoarce cât în urma unei amnistii.

Împreună cu hărțile noastre, ni s'au restituit vestrele în Ianina și pașapoartele.

După noi au mai fost expulsați protestarii români de limba turcă Gheorge Gogu și profesor de desen Memășa, cel dintăiu pentru că în crisele pe turcește petiția Românilor, și cel al doilea pentru-că fotografiase niște Români în costumele lor naționale.

După câte știm, în timpul acesta toate școlile românești din Epir au fost închise din voința lui Osman-pașa.

DIN ROMANIA.

Se telegrafiază din Viena că în cel de luna Iulie M. S. Regele va avea o întălnire la Ischl cu M. S. Împăratul Austriei și Ungariei.

La aceeași epocă, dl G. Gr. Cantacuzino, președintele Consiliului de ministri va întălni la Viena cu contele Goluchowski ministrul afacerilor streine al Austriei și Ungariei.

Intrunire. Duminecă partidul național liberal a ținut în sala Dacia o mare întrunire politică. A presidat dl P. S. Aurelian și au vorbit D. Sturdza, șeful partidului, Pherekidy, V. Mortzun, Il. Isvoranu și Nicosescu. A urmat apoi la tribună dl Brătianu.

CANCELARIA ARCHITECTULUI ROMÂN

IOAN NIGA.

Arad, Jozsef főherceg-ut. Nr. 1.
(Lângă banca „Victoria“).

Pregătește planuri și specificări de spese pentru edificiile publice și private, primește lucrări în sfera arhitecturii mai înalte, cenzurări, colaudări. Ca specialist în ritul nostru oriental edifică și restaurează serii în mod artistic, din care cauză o recomandăm îndeosebi d-lor parochi. Trimite planuri, schițe, fișuri și servește în lucrări arhitectonice cu deslușiri gratuite.

Băile alcalino-muriatice dela Sângeorgiul-român

(Oláh-Szt-György, Besztercze-Naszód m.)

pentru cantitatea mare de carbonat de sodiu, clorure metalice și acid carbonic întrec cele mai renumite ape minerale din Europa. Să aplică ca cură de băut cu cel mai mare succes la toate boalele acute și cronice de stomach și intestine, la obstipație cronică, la hyperaemie de ficat, la disolvarea pietrelor de beșică, biliare și de rinichi, la haemoroide, la blenorhoe (triper) și catare de uter, la afecțiunile catarale ale căilor respiratoare, la debilități nervoase (neurasterie, histerie), la reumatisme și podagră, la scrofulă. Ca baie (scaldă) influențează minunat resorbirea exudatelor pleuritice, peritonitice, uterinare, etc. precum și la deosebitele boale de piele.

Sesoul începe la 1 Iunie și ține până 15 Septembrie.

O mulțime de odăi corespunzător mobilate stau la dispoziția publicului în preț de 1 cor. până în 4 cor. — Bucătăria foarte bună și ieftină. — În salonul de cură sunt disponibile jurnale, bibliotecă, etc. — Parc și alei pe terenul băilor. — Locuri de excursiune în înalții munți din vecinătate. — Musică permanentă.

Prețul pentru o scaldă caldă 1 cor. a unei reci 40 fileri.

Ultima stațiune ferată e Bistrița (Besztercze), unde în ori-ce timp stau trăsuri comode la dispoziția publicului.

Medic de scaldă: Dr. Wilhelm B u d a c k e r.

Prospecte franco trimite o o o o o

Direcțiunea băilor.

INSTITUTUL LUI LÖWY

pentru împrumut de **SACI** și st

recomandă marele magazin de saci și strae bune în ori-ce mare. Serviciu prompt și conștientos. - - - Prețuri foarte ieftine.

Cel mai bun loc pentru saci și strae bune

CARTOFI PRIMA cu vagonul pentru culna și sâmb

Löwy Zsigmond

— Temesvár gyárvaros, Fő-utca 33. sz.

DOCTORUL ALEX. M. POP

specialist în medicina internă;
consultă zilnic dela 8—12 a.m.
și dela 3—6 p. m. — — în

BAILE HERCULANE

(HERCULESFÜRDŐ)

Rog pe ori-cine să bine-voiască a se convinge ce bine și ce ieftin își poate procura de la mine o-i-ce orologiu și giuvaericele din argint și aur curat de 14 carate

— A R A D, Piața Libertății —
lângă edificiul teatrului vechiu.

Igaz Sándor

ciasornicar și giuvaergiu.

AVIS!

Băile de sare și iod dela Mercurea (comitat. Szeben) s'au deschis în 15 Maiu st. n. 1905.

Procedura (mijlocul) de cură: băi reci salice în basină, băi calde de vană, băi de glod, cură de lapte și zăr și cură de ape minerale pentru beut.

Analisa chimică despre conținutul apelor minerale dela baia sărată dela »Albele« a stabilit-o în anul 1902 comisiunea de analiză chimică de stat dela universitatea din Cluj, prin d. Dr. Rudol. Fabini, prof. de chimie reg. ung. în Cluj

Judicațiunii: Aceste băi sunt a se recomanda cu deosebire la următoarele boale și se pot întrebuița cu bun succes la boale cronice, reumatice și artritice; scrofulosă, anemie, diferite boale de nervi, morburii de piele cronice, sifilitice învechite, hipertrofia ficatului și a splinei, excudat și conglomerat septice, rachită, etc.; în deosebi au aceste băi eminent efect vindecător la diferite boale femeiești ca: fluorul alb, metrita cronică indometrită, scurgeri, etc., precum și resorpțiunea exudatelor după pleurită (aprinderea pielței coastel) chatar cronic de stomac, bronchi și mațe, precum și chatar de beșică și mărește pofta de mâncare la reconvalescenții și pacienții slăbiți.

Ca ape minerale de beut: pe lângă apa din izvorul local mineral dela »Albele«, le stă la dispoziție doritorilor apă de: Căciulata (Călimănești, România), Karlsbad, Apă amară de Buda, Ghiesshübler, Gleichenger, Répáthi, Előpatak, Borszék, Dacia și Borhegy — toate cu prețuri moderate.

Bazinele, pe lângă canalele naturale interne care importează și exportează, apa își mai are scurgere pe canalul extern din suprafață, deosebit de aceasta, să mai reîn-

noiește în fie-care an înaintea deschiderii prin scoaterea apei până în fundament, sub controla protopresbiteriului evang. din Mercurea. Băile sunt provăzute cu gară de tren proprie, de tot aproape.

La băi (gara Szerdahely-Sosfürdő) sosește trenul zilnic de către Sibiu la orele 6 și la 11 a. m., și la 7.20 p. m.
„ „ Alvincz „ „ 8.21 „ „ 9 „ „ 5.17 „

Alte informațiuni, se pot cere dela arândatorul Ilie Floașiu. =

Direcțiunea Băilor.

In 1000 gr. conținut:

Acid silicic	(Si O 2)	0 0121 gr.
Fer oxidat	(F O)	0 0265 "
Aluminium oxid.	(Al O 3)	0 0017 "
Calcium oxid. (var)	(Ca O)	0 1383 "
Magnesium oxid	(My O)	0 4477 "
Amonium (amoniac)	(N H 4)	0 0328 "
Natr. chlorhid (sare)	(Na Cl)	34 1150 "
Natrium	(Na)	13 4419 "
Chlor	(Cl)	22 7320 "
Jod	(J)	0 01228 "
Cărbuni de oxid.	(C O 2)	0 1602 "
Acid boric și acid de pucoasă		în
o o o cantitate mai mică.		o o o